

# **Internasjonal klassifikasjon for tjenesteorganisering i rehabilitering**

(International classification of service organization in rehabilitation (ICSO-R))

## **1. Tjenesteyterdimensjon**

*Organisatoriske enheter med det primære formål å yte rehabiliteringstjenester.*

*Inklusjon:* Rehabiliteringsavdelinger i større sykehus, enheter innenfor avdelinger som fyller flere formål, frittstående rehabiliteringsenheter (rehabiliteringsklinikker og -sentre, rehabiliteringsinstitusjoner, frittstående praksiser) og rehabiliteringstjenester i kommunen.

*Eksklusjon:* Sykehus eller andre organisasjonsenheter som ikke har rehabiliteringstjenester som sitt primære formål.

### **1.1. Kontekst**

*Kontekst beskriver om tjenesteyter er uavhengig eller del av en større organisasjon, og hvordan konteksten er organisert.*

*Inklusjon:* Uavhengig enhet, sykehus, universitet, kommune, nettverk av organisasjoner, eller annen paraplyorganisasjon.

*Eksklusjon:* Eierskap (1.2), tjenesteyters lokalisering (1.3).

### **1.2. Eierskap**

*Juridiske og kontekstuelle kjennetegn ved eierorganisasjonen.*

*Inklusjon:* Offentlig organ (f.eks. statlig og kommunalt forvaltningsnivå), privat ideell organisasjon (f.eks. frivillig organisasjon (NGO), veldedig organisasjon, stiftelser), privat kommersiell organisasjon (eid av aksjonærer eller private investorer), eller en kombinasjon av eierformer (offentlig-privat partnerskap).

*Eksklusjon:* Styring/lederskap (1.4), hensikt (1.4.1), visjon (1.4.2), involvering i styring og ledelse (1.4.3), fasilitet (2.6), rammebetingelser (2.7).

### **1.3. Lokalisering**

*Sted der tjenesteyter er lokalisert.*

*Inklusjon:* Sted der tjenesteyter er juridisk registrert (by, land).

*Eksklusjon:* Lokalisering av tjenesteleveranse (2.5).

### **1.4. Styring/lederskap**

*Politisk, økonomisk og administrativ myndighet i ledelsen av tjenesteyter.*

*Inklusjon:* Hensikt (1.4.1), visjon (1.4.2), involvering i styring og ledelse (1.4.3), beslutningspåvirkning for innhenting av støtte, ressurser og finansiering (både på tjenesteyter og tjeneste leveranse nivå).

*Eksklusjon:* Kontekst (1.1), eierskap (1.2).

#### **1.4.1. Hensikt**

*Beskrivelse av organisasjonens formål og grunnlag, og hva den ønsker å gjennomføre eller fokusere på nå.*

*Inklusjon:* Tjenesteyters mål utover det å yte tjenester (f.eks. utdanning, opplæring, forskning), beslutningspåvirkning for innhenting av støtte, ressurser og finansiering.

*Eksklusjon:* Visjon (1.4.2), involvering i styring og ledelse (1.4.3), tjenestens formål (2.2), målgruppe(r) (2.3).

#### **1.4.2. Visjon**

*Utsagn som besvarer spørsmålene «hvor går vi?» og «hva kan vi oppnå?», og skisserer hva tjenesteyter vil gjøre i fremtiden.*

*Inklusjon:* Langsiktige mål og retningsvalg; aspekter av kjerneverdier og kultur.

*Eksklusjon:* Hensikt (1.4.1), involvering i styring og ledelse (1.4.3).

#### **1.4.3. Involvering i styring og ledelse**

*Personer og organer som er involvert i beslutningsprosessen.*

*Inklusjon:* Medisinske og/eller økonomiske ledere og/eller valgte organer og/eller andre; formell involvering av brukere eller brukergrupper i styrende organer.

*Eksklusjon:* Kvalitetssikring og ledelse (1.5); brukersentrering (2.9).

#### **1.5. Kvalitetssikring og ledelse**

*Aktiviteter og programmer som er fremmet av eier eller tjenesteyter for å sikre kvalitet på tjenesten.*

*Inklusjon:* Vurdering eller evaluering av tjenestens kvalitet, kartlegging av problemer eller mangler i tjenesten, utforming av tiltak for å rette på disse manglene samt oppfølging for å sikre at tiltakene er effektive; enhver systematisk metode for gjennomføring av kvalitetssikrende tiltak (internt og eksternt), inkludert akkreditering/sertifisering og revisjon; utnevnelse av en kvalitetsleder; intervensjoner med formål å forbedre kvaliteten på strukturer/prosesser/utfall.

*Eksklusjon:* Alle ikke-systematiske (dvs. sporadiske, ikke-planlagte) tilnærminger.

#### **1.6. Menneskelige ressurser**

*Sammensetning av bemanning/personale (ulike typer av helseprofesjoner, administrativt ansatte, teknisk ansatte, forskere og annet personale) hos tjenesteyter.*

*Inklusjon:* Personale regnet i heltidsekvivalenter, tilknyttet personale og støttepersonale, faste frivillige.

*Eksklusjon:* pensjonerte ansatte, frivillige som ikke er regelmessig involvert, pårørende eller uformelle omsorgsgivere, rehabiliteringsteamets kompetanse (2.11).

#### **1.7. Tekniske ressurser**

*Utstyr og infrastruktur som er tilgjengelig for tjenesteytelsen.*

*Inklusjon:* Diagnostisk og terapeutisk utstyr, tekniske hjelpemidler, databehandlings- og kommunikasjonsutstyr og andre tekniske ressurser; rapporterings- og dokumentasjonssystemer

*Eksklusjon:* Fasilitet (2.6).

#### **1.8. Finansiering**

*Finansielle ressurser og kriterier for bruk av tjenesteyters finansiering.*

*Inklusjon:* Finansieringskilder (1.8.1), kriterier for bruk av midler (1.8.2).

*Eksklusjon:* Finansiering av tjenesteleveranse (2.13).

##### **1.8.1. Finansieringskilde**

*Organisasjon(er) som gir midler til finansiering.*

*Inklusjon:* Stat, kommune, investor(er), veldedige eller andre organisasjoner, forsikringsselskap, stiftelser, andre.

*Eksklusjon:* Kriterier for bruk av midler (1.8.2), kilder til finansiering av tjenesteleveranse (2.13.1).

##### **1.8.2. Kriterier for bruk av midler**

*Regler og forskrifter for bruk av grunnfinansiering.*

*Inklusjon:* Budsjetter for menneskelige og tekniske ressurser, infrastruktur, forbruksvarer og andre varer.

*Eksklusjon:* Kriterier for finansiering av tjenesteleveransen (2.13.2).

#### **1.9. Andre kategorier som karakteriserer tjenesteyter.**

## **2. Tjenesteleveransedimensjon**

*Tilbud om tjenester og produkter (prosedyrer, utstyr, farmasøytiske produkter og andre varer osv.) til en spesifikk gruppe av personer (pasienter, uformelle omsorgsgivere og/eller andre brukere eller klienter) med sikte på å oppnå eller opprettholde optimal funksjonsevne (rehabilitering) innenfor en organisatorisk kontekst (tjenesteyter).*

*Inklusjon:* Kjennetegn ved tjenesten, slik som helsestrategier (2.1), tjenestens formål (2.2), målgruppe(r) (2.3), henvisningsmåter (2.4), lokalisering (2.5), fasilitet (2.6), rammebetingelser (2.7), Integrering av tjenesten (2.8), brukersentrering (2.9), aspekter av tid- og intensitet (2.10), rehabiliteringsteam (2.11), rapportering og dokumentasjon (2.12), finansiering av tjenesten (2.13).

*Eksklusjon:* Tjenesteyter (1); intervensjoner eller behandlingstiltak

#### **2.1. Helsestrategier**

*Andre helsestrategier i tillegg til rehabiliteringsstrategien for å bedre eller opprettholde helse og funksjon, hos personer med behov for rehabilitering.*

*Inklusjon:* helsefremmende tiltak (fremmede strategi), forebygging (forebyggende strategi), behandling (kurativ strategi), vedlikehold (støttende strategi), lindring (palliativ strategi), og/eller andre helsestrategier.  
*Eksklusjon:* Tjenestens formål (2.2), målgruppe(r) (2.3).

## *2.2. Tjenestens formål*

*Målsettinger eller formål rehabiliteringstjenesten planlegger og forplikter seg til å oppnå; de ønskede eller mulige utfallene av den tjenesten som leveres.*

*Inklusjon:* Restitusjon, forbedret helsestatus, optimalisering av funksjonsevne (f.eks. bedret egenomsorg, gjenopprette normalt liv, vende tilbake til hjemmet, gjenoppta arbeid) eller andre formål med tjenesten.

*Eksklusjon:* Den enkelte pasientens mål; hensikt (1.4.1).

## *2.3. Målgruppe(r)*

*Grupper av personer med rehabiliteringsbehov og deres omsorgsgivere.*

*Inklusjon:* Pasienter med en definert helsetilstand eller funksjonsnedsettelse, begrensninger i aktiviteter og/eller deltakelse, og andre målgrupper, som eldre, formelle eller uformelle omsorgsgivere.

*Eksklusjon:* Studenter, helsepersonell under opplæring, forskere.

### *2.3.1. Helsetilstand*

*Grupper av personer med en definert helsetilstand som mottar rehabiliteringstjenester .*

*Inklusjon:* Slag, traumatisk hjerneskade (TBI), multippel sklerose (MS), ryggmargsskade (SCI), tap av lemmer, korsryggsmerter, og andre

*Eksklusjon:* Funksjonsevne (2.3.2), andre målgrupper (2.3.3).

### *2.3.2. Funksjonsevne*

*Grupper av personer med definerte funksjonsproblemer som mottar rehabiliteringstjenester.*

*Inklusjon:* Gange, balanse, spastisitet, arbeidsevne, bilkjøring, kognisjon og annet.

*Eksklusjon:* Helsetilstand (2.3.1), andre målgrupper (2.3.3).

### *2.3.3. Andre målgrupper*

*Spesifikke grupper av personer som det ytes rehabiliteringstjenester til.*

*Inklusjon:* Grupper av personer med rehabiliteringsbehov: barn, eldre, idrettsutøvere, musikere, flyktninger, etniske grupper, arbeidstakere og andre.

*Eksklusjon:* Helsetilstand (2.3.1), funksjonsevne (2.3.2).

## *2.4. Henvisningsmåter*

*Hvordan brukerne får tilgang til tjenesten.*

*Inklusjon:* Direkte tilgang (brukerne henviser seg selv), henvisning fra helsepersonell, helsetjenester eller andre personer eller organisasjoner.

*Eksklusjon:* Kriterier for betaling (2.13.2) Andre finansielle barrierer; fasilitet (2.6), inkludert fysisk tilgjengelighet; reservering/registrering.

## *2.5. Lokalisering*

*Lokale kjennetegn ved stedet og inntaksområdet for tjenesteleveransen.*

*Inklusjon:* Landsbygd, byområde, lokalsamfunn, sentralisert, desentralisert (tilknyttede tjenester, brukernes hjem, elektroniske kommunikasjonsnettverk).

*Eksklusjon:* Adresse.

### *2.5.1. Kjennetegn ved lokalisasjonen*

*Lokale kjennetegn ved lokasjonen der tjenesten blir levert.*

*Inklusjon:* Bygd, by, lokalsamfunn, sentralisert, desentralisert (tilknyttede tjenester, brukernes hjem, elektroniske kommunikasjonsnettverk).

*Eksklusjon:* Inntaksområde (2.5.2).

### *2.5.2. Inntaksområde*

*Det området de fleste pasientene kommer fra.*

*Inklusjon:* Befolkning, geografisk område, administrativt område.

*Eksklusjon:* Kjennetegn ved lokalisasjonen (2.5.1).

## 2.6. Fasilitet

*Tjenesteleveransens fasiliteter.*

*Inklusjon:* Bygningen og andre fasiliteter, slik som laboratorier, diagnose- og terapirom, senger osv., matforsynings- og vaskeritjenester, fysisk tilgjengelighet.

*Eksklusjon:* Lokaliseringen av den tjenesteytende organisasjonen (1.3), lokaliseringen av tjenesteleveranse. -(2.5).

## 2.7. Rammer

*Spesialiseringsnivå, leveranseformer og fase for gjennomføring av rehabiliteringstiltakene.*

*Inklusjon:* Spesialiseringsnivåer (2.7.1); leveranseformer (2.7.2); rehabiliteringsfase (2.7.3).

*Eksklusjon:* Lokalisering av tjenesteyter (1.3), lokalisering av tjenesteleveranse (2.5).

### 2.7.1. Spesialiseringsnivå

*Graden av spesialisering i tjenestene som ytes av rehabiliteringspersonalet.*

*Inklusjon:* Primær-, sekundær- og tertiærnivå av spesialisering.

*Eksklusjon:* Leveranseform (2.7.2), rehabiliteringsfase (2.7.3), aspekter av tid og intensitet (2.10).

### 2.7.2. Leveranseform

*Måten tjenesten leveres til brukerne på.*

*Inklusjon:* Innlagte pasienter, polikliniske pasienter, daghospital/dagbehandling, hjemmebaserte og lokalt baserte tjenester, telemedisinsk rehabilitering eller andre rammebetingelser for tjenesteleveranse.

*Eksklusjon:* Spesialiseringsnivå (2.7.1), rehabiliteringsfase (2.7.3).

### 2.7.3. Rehabiliteringsfase

*Typer av rehabiliteringstjenester som brukerne har behov for i ulike faser.*

*Inklusjon:* Habilitering, pre-habilitering, akutt rehabilitering, sub-akutt rehabilitering, post-akutt rehabilitering og langtids rehabilitering.

*Eksklusjon:* Spesialiseringsnivåer (2.7.1), leveranseform (2.7.2).

## 2.8. Integrering av tjenesten

*Gjennomføring av rehabiliteringstjenester i fellesskap med andre helsetjenester, slik at brukerne får helhetlige og godt koordinerte tjenester til rett tid og i samsvar med sine behov, på tvers av nivåer (vertikal integrasjon) og under rehabiliteringsforløpet (horisontal integrasjon).*

*Inklusjon:* Rehabiliteringsforløp, planlegging av innleggelse og utskriving, samarbeid mellom helsepersonell, felles elektronisk pasientjournal.

*Eksklusjon:* Henvisningsmåter (2.4), rammebetingelser (2.7), spesialiseringsnivåer (2.7.1), leveranseform (2.7.2), rehabiliteringsfase (2.7.3), brukersentrering (2.9), rehabiliteringsteam (2.11).

## 2.9. Brukersentrering

*Rehabilitering som er tilpasset personens behov og ytes i samarbeid med brukerne, deres pårørende og lokalsamfunnet.*

*Inklusjon:* Felles beslutninger, individuell rehabiliteringsplan, opplæring og myndiggjøring av brukeren, pårørende eller andre omsorgsgivere, integrering av bruker, pårørende eller andre omsorgsgivere, involvering av likemann, involvering av brukere som forbrukere.

*Eksklusjon:* Tjenestens formål (2.2), henvisningsmåter (2.4), rammebetingelser (2.7), integrering av tjenestene (2.8), aspekter av tid og intensitet (2.10).

## 2.10. Aspekter av tid og intensitet

*Tidsplan for tjenester og tiltak.*

*Inklusjon:* Oppholdets eller behandlingsperiodens varighet, intermitterende vs. kontinuerlige behandlinger, varigheten av enkeltstående behandlinger, antall og varighet av behandling og total varighet av behandling og tjenester.

*Eksklusjon:* Alle tidsaspekter knyttet til tjenestens organisering, slik som antall år siden tjenestens oppstart, rehabiliteringsfase (2.7.3).

## 2.11. Rehabiliteringsteam

*Profesjoner og kompetanse blant rehabiliteringsteamets medlemmer; teamstruktur og metoder for kommunikasjon i teamet.*

*Inklusjon:* Helsepersonell og helseprofesjoner som leverer tjenester til brukerne (pasientene), likemenn og andre, tverrfaglig sammensetning av teamet, tverrfaglig arbeidsmåte osv., brukere som en del av rehabiliteringsteamet og veiledningen av teamet, rådgivning osv.

*Eksklusjon:* Administrativt og teknisk personell og vedlikeholdspersonale (unntak: rehabiliteringsingeniører), renholdere.

#### *2.11.1. Profesjoner, kompetanse*

*Nødvendig tverrfaglig sammensetning, kompetanse og relevante ferdigheter blant helsepersonell og ufaglærte medlemmer i rehabiliteringsteamet, for å kunne levere tjenester og rehabiliteringstiltak.*

*Inklusjon:* Kunnskaper, ferdigheter, erfaring, typer av profesjoner blant teammedlemmene (leger, spesialister i fysikalsk medisin og rehabilitering, fysioterapeuter, ergoterapeuter, logopeder, ortopediingeniører, sykepleiere, sosionomer, psykologer, rehabiliteringsassistenter i primærhelsetjenesten og andre profesjoner som samhandler med pasienten/brukeren).

*Eksklusjon:* Profesjoner som utelukkende har administrativ kontakt med pasienter (f.eks. ledere, administrativt personale).

#### *2.11.2. Samhandlingsformer*

*Samarbeid i teamet, metoder for organisering av teamet og kommunikasjonsformer.*

*Inklusjon:* Flerfaglig team, tverrfaglig team, veiledning av teamet, rådgivning osv., møter i det samlede teamet, teamet er integrert gjennom utdanning og opplæring, direkte eller delegert involvering av teamet.

*Eksklusjon:* Samarbeid med personell utenfor rehabiliteringsteamet, brukersentrering (2.9), rapportering og dokumentasjon (2.12).

#### *2.12. Rapportering og dokumentasjon*

*Helse- og funksjonsparametere i pasientjournaler.*

*Inklusjon:* Innhold i pasientjournaler (strukturert i henhold til funksjonsområder (ICF) og klinisk diagnostisk informasjon (ICD)), rapportering av utfall, dokumentasjonsmetoder (f.eks. elektronisk journal, papirbasert journal).

*Eksklusjon:* Kvalitetssikring og ledelse (1.5), tjenestens formål (2.2), rapportering av økonomiske data, arbeidstider, ressursbruk osv.

#### *2.13. Finansiering*

*Betaling for tjenesteleveransen (diagnostikk, behandling osv.).*

*Inklusjon:* Kjennetegn ved finansieringen av tjenesteleveransen, slik som kilde til finansiering (2.13.1) og kriterier for betaling (2.13.2).

*Eksklusjon:* Finansiering av tjenesteyter (1.8).

##### *2.13.1. Finansieringskilde*

*Kilde til finansiering av driftsbudsjettet.*

*Inklusjon:* Statlig finansiering, helseforsikring, andre forsikringer, ideelle organisasjoner, egenandel (betalt av brukerne) og andre betalingskilder (f.eks. byttehandel, donasjoner).

*Eksklusjon:* Finansiering av tjenesteyter (1.8); kriterier for betaling (2.13.2).

##### *2.13.2. Kriterier for betaling*

*Lovverk og regler for betaling av tjenesteleveransen.*

*Inklusjon:* Institusjonell finansiering, diagnoserelatert finansiering (DRG), betaling pr. dag, stykkpris for tjenesten/tjenesteperioden, rammefinansiering eller lignende, annet.

*Eksklusjon:* Finansiering av tjenesteyter (1.8); kilde til finansiering (2.13.1).

#### *2.14. Andre kategorier For tjenesteleveranse*